

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Učebný plán

Výtvarná výchova	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	2023	2023	2023	1	1
Školský vzdelávací program	UO-1. cyklus	UO-1. cyklus	UO-1. cyklus	0	0
Spolu				1	1

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacími štandardmi ŠVP z roku 2015, rozpracovanie do ročníkov je zhodné s dokumentom ŠVP z roku 2015.

<https://www.minedu.sk/data/att/317/22677.fa5b27.pdf>

Metódy a formy práce - stratégie vyučovania

Jednou zo základných otázok rozvíjania osobnosti učebnou činnosťou a zefektívňovania učenia prostredníctvom motivácie je otázka, čo a ako robiť, aby sa vonkajšie stimuly, podnety, interiérizovali, znútorňovali tak, aby sa stali súčasťou vnútorných psychických potrieb žiaka, aby sa učiteľ stal pomocníkom, organizátorom, usmerňovateľom učenia sa a rozvíjania osobnosti žiaka, a aby prvý a základný impulz aktivity vychádzal od žiaka.

Metódy

Brainstorming (burza dobrých nápadov) - kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase. Brainstorming je prínosný v začiatkových fázach preberania jednotlivých tém, keď učiteľ potrebuje v krátkom čase zistiť, aké poznatky žiaci o daných skutočnostiach majú, prípadne aké informácie im chýbajú. Získané informácie môžu byť východiskom pre ďalšiu prácu učiteľa.

Zážitkové metódy – vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie.

Formy

Skupinové a kooperatívne vyučovanie je charakteristické rozdelením žiakov do skupín podľa rôznych hľadísk- záujmu, druhu činnosti, náročnosti úloh ap. Učiteľ vystupuje prevažne ako organizátor činností skupín a ako organizátor vecných podmienok učenia sa žiakov. Žiaci sú združení v skupinách rôznej veľkosti, v ktorých si osvojujú učivo a navzájom spolupracujú pri riešení učebných problémov (úloh). Pritom tvoria jednotku v sociálnom zmysle, majú vlastné vedenie, spoločnú činnosť a vlastnú kontrolu tejto činnosti. Obsah sa v rôznej miere prispôbuje činnosti skupín, zachováva väčšinou predmetový systém, ale podľa potreby sa mení, ak to vyžaduje charakter práce skupiny. Rozmiestnenie žiakov pri vyučovaní zodpovedá vytváraným skupinám. Doterajšie obvyklé frontálne rozmiestnenie sa ruší.

Kooperatívne vyučovanie je skupinovým vyučovaním, v ktorom sú zdôrazňované sociálne aspekty. Nejde iba o skvalitnenie tradičných postupov a foriem školskej práce, ktoré súvisia s cieľmi týkajúcimi sa oblastí vedomostí a zručností. Do popredia sa dostávajú sociálne – komunikačné kompetencie, celoživotné pravidlá (aktívne počúvanie, dôvera, pravdivosť, úcta,

Školský vzdelávací program

maximálne osobné nasadenie – výkon), súťaživosť je nahradzovaná spoluprácou. Spolupráca je pri dosahovaní cieľov najdôležitejšia. Výsledky jednotlivca sú podporované činnosťou celej skupiny a celá skupina profituje z práce svojich členov. Základnými pojmami kooperatívneho vyučovania sú – zdieľanie, spolupráca, podpora.

Učebné zdroje

- BARTKO, O., FILA, R., REISTETTEROVÁ, Z.: *Výtvarná príprava*. Bratislava:SPN,1988
BARTKO, O.: *Farba a jej použitie*. Bratislava: SPN, 1980
BERTÓK, I., JANOUŠEK, I.: *Počítače a umenie*. Bratislava. SPN, 1989
CUMMING,R.: *Veľkí umelci*. Bratislava: Ikar a.s., 2003
ČARNÝ, L. a kol. : *Výtvarná výchova pre 1. ročník ZŠ* Bratislava. SPN Mladé letá 2010
ČARNÝ L. a kol. : *Výtvarná výchova pre 2. ročník ZŠ* Združenie EDUCO 2010
ČARNÝ L.a kol. : *Výtvarná výchova pre 3. ročník ZŠ*. Bratislava. SPN 2011
DÉMUTH, A.: *Čo je farba*. Bratislava: Iris, 2005
FAGAN, CH., M.: *Sedemdesiat veľkých vynálezov starovekého sveta*. Bratislava: Slovart
FIELL, CH., FIELL, P.: *Design pro 21. stololetí*. Kolín: Taschen, 2004
FILA, R.: *Načo nám je umenie*. Bratislava: Mladé letá,1991
GERŽOVÁ, J. a kol.: *Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia 2. polovice 20. stor.* Bratislava: Profil, 1988
GRAVES,R.,D.: *Kreslíme portréty*, Bratislava: Svojtka & Co., s.r.o.,2005
JUSKO, A.: *Výtvarná výchova dnes a jej perspektívy*.Prešov:Polygraf Print, spol. s r.o.,2007
ROESELOVÁ, V.: *Linie, barva, tvar ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 2004
ROESELOVÁ, V.: *Techniky ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah,1996
ROESELOVÁ, V.: *Řády a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997
ROESELOVÁ, V.: *Proudy ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1999
ŠTOFKO, M.: *Metodika k novej koncepcii výtvarnej výchovy*. Bratislava, 2005
VANČÁT, J.: *Výtvarná výchova v dobe digitalizace*. In: *Výtvarná výchova* 3/1995-96

Hodnotenie predmetu

Výtvarná výchova na základnej škole

Hodnotenie každého predmetu je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos predmetu k vzdelanostnému rastu a osobnostnej formácii žiaka. Špecifikom výchovy prostredníctvom výtvarných činností a výtvarného vyjadrovania je, že sa v rámci jej procesu očakáva vlastný prístup žiaka k aplikácii techník, nástrojových a koordinačných zručností, ale najmä v oblasti vytvárania svojich osobných symbolických reprezentácií skutočnosti (obrazov, objektov, priestorových riešení, akčných a procesuálnych vyjadrení svojej fantázie, predstáv a reality vonkajšieho sveta). Výtvarná výchova na ZŠ je predmet, ktorý sa nenapĺňa realizáciou požadovaného programu (edukačnej úlohy), ale v ktorých je tento program len východiskom k samostatnému (tvorivému)výtvarnému vyjadrovaniu sa žiaka. Ináč by nesplňali svoje ťažiskové poslanie: formovať mentálne štruktúry žiaka v smere aktívnej otvorenosti voči interpretáciám a vyjadrovaniu sveta a seba, orientovať žiaka k tvorivému prístupu – či v rámci sebavyjadrovania, alebo riešenia zadaných úloh.

Školský vzdelávací program

Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Kritériá hodnotenia

Učiteľ má brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímny svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom. Preto sa pri hodnotení musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka. Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výtvarnej výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá. Výsledok výtvarnej činnosti je síce dôležitý, u žiaka naň vzniká obyčajne citová väzba – spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, čo ho následne motivuje pre ďalšiu výtvarnú prácu a udržiava jeho záujem o seba vyjadrovanie. Je teda potrebné, aby učiteľ k nemu zaujímal stanovisko. Okrem neho treba hodnotiť, a niekedy aj uprednostniť, proces výtvarných činností, pretože práve v rámci tohto procesu dochádza k formácii osobnosti žiaka a k získavaniu kompetencií – k napĺňaniu cieľov výtvarnej výchovy.

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s ročníkovými kompetenciami a je upravená verzia potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov: - prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy, - otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, - cieľavedomosť riešení, - záujem o činnosť v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok, - schopnosť spolupracovať, - schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí: - technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi), - formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka), - mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania, - mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie, - mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí: - znalosti oblastí vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami, - pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho, - znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu .

V 4. ročníku hodnotíme predmet výtvarná výchova známkou .